

PROBLEMI NA ISTOKU: Očekuje se slabljenje valuta u istočnoj Europi, na čemu će gubiti i naši izvoznici

Nova izvozna plju domaćim tvrtkan

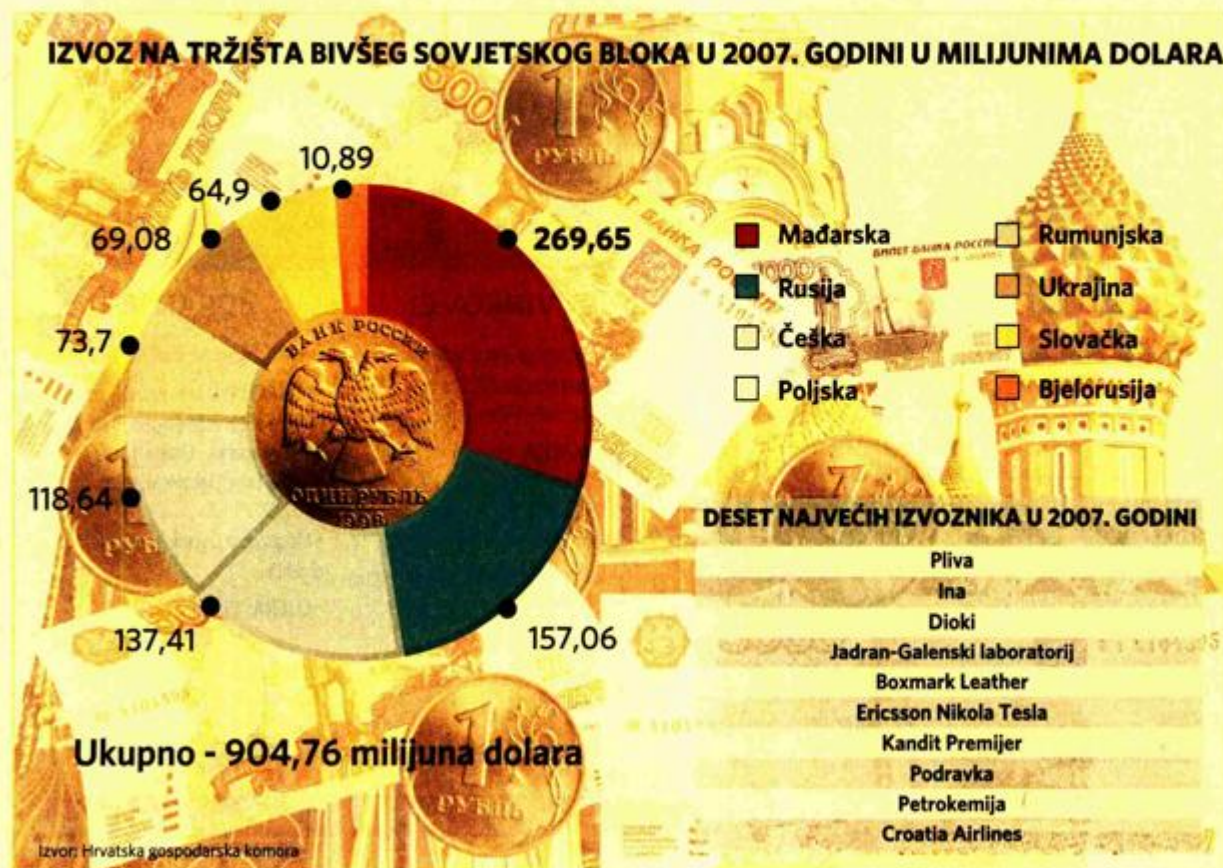
Domaći se izvoznici još nisu uspjeli ni do kraja isprofilirati, a već su udareni s dviju strana - recesija zapadnih tržišta smanjit će potražnju za njihovim proizvodima, a gubitak na tečaju na istoku ugrožava njihove profite. Ipak, najveći izvoznici poput Dalekovoda i Podravke ne boje se za svoje rezultate jer se koriste metodama zaštite od tečajnog rizika

Uza sve nedaće domaćih izvoznika koji trpe zbog financijske krize, sljedeće bi godine njihove rezultate mogao ozbiljno ugroziti i snažan pad vrijednosti valuta na istoku Europe. Gubitak na tečajnim razlikama bi tako mogla biti ozbiljna negativna stavka račununa dobiti i gubitka tvrtki koje su se orijentirale na izvoz na istočna tržišta. Strani analitičari složni su u mišljenju da bi valute istočnoeuropskih zemalja u razvoju poput Poljske, Mađarske, Slovačke, Ukrajine i Rusije uskoro mogle ponovno snažno deprecirati, što bi naruši-

lo profitabilnost hrvatskih izvoznika. Dok se domaći izvoznici još nisu uspjeli ni do kraja isprofilirati, već su udareni s dviju strana - recesija zapadnih tržišta smanjit će potražnju za njihovim proizvodima, a gubitak na tečaju na istoku ugrožava njihove profite.

Najveći dio ukupnog hrvatskog izvoza u zemlje bivšeg sovjetskog bloka, koji je iznosio 904,78 milijuna dolara u 2007. godini, otpao je na Mađarsku, u koju je izvezeno dobara i usluga u vrijednosti 269,65 milijuna dolara. Slijedi Rusija sa 157,06 milijuna do-

lara, Poljska sa 118 milijuna dolara i Češka sa 137,41 milijunom dolara. Stoga pojedini domaći privrednici s nelagodom gledaju na istok, gdje centralne banke uz pomoć MMF-a mahom vode bitku s podivljanim tečajevima valuta, čije daljnje slabljenje svakako predstavlja i signal za uzburu hrvatskih izvoznika. Čak je i šef financija američke banke Morgan Stanley Stephen Jen nedavno za britanski Daily Telegraph izjavio kako misli da je rizik od izbijanja ozbiljne financijske krize na istoku Europe podcijenjen te kako postoji prijetnja da zemlje bivšeg sovjetskog bloka postanu novi epicentar kreditne krize.

Desetkovane valute

Međutim, panike u društvu najvećih izvoznika zasad nema, ponajprije zbog kvalitetnih poslovnih politika i ugovora u čvrstim valutama, kako navode. Tea Martinčić, direktorica sektora za financije i računovodstvo u Dalekovodu, rekla je kako su Dalekovodovi ugovori o izgradnji u čvrstim valutama, tj. dolaru i euru, te da se i nabava robe odvija uglavnom u te dvije valute.

"Ako imamo obvezu ugovarati neku lokalnu valutu, onda u istom iznosu ugovaramo podizvođače u tim valutama i radimo tzv. 'natural hedging' (zaštitu od rizika usklađivanjem prihoda i rashoda na tim tržištima, op.a.). S obzirom na izloženost različitim rizicima od valutnih, kamatnih do cijena robe upoznatimo smo s ponudama banaka

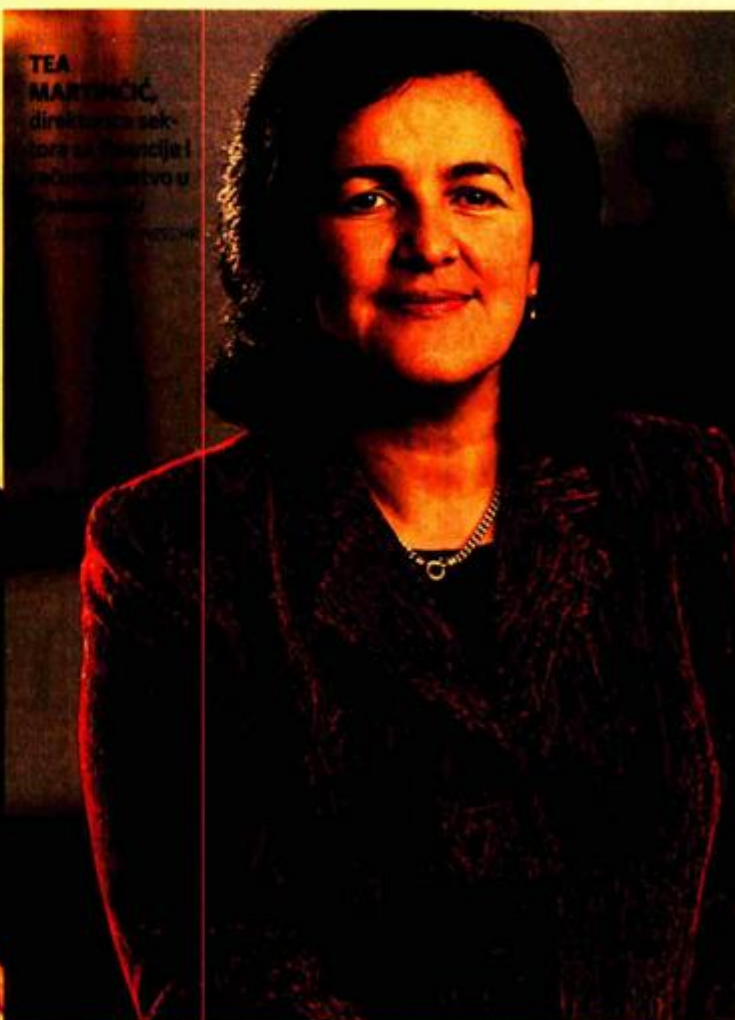

ska 1a

» Tečajne nam razlike ne predstavljaju velik problem zbog prirodne zaštite od tečajnih razlika

DIJANA JENDRAŠINKIN,
izvršna direktorica
Podravkinih korporativnih
komunikacija

ARHIVA BUSINESS.HR

TEA MARTINČIĆ,
direktorica sektora za financije i računovodstva

o različitim vrstama hedginga i ako procijenimo da je cijena zaštite od rizika primjerena riziku koji pokrивamo, odlučit ćemo se za neku od ponuda", kaže Martinčić.

Prema podacima HGK, jedan od deset najvećih izvoznika u istočnu Europu u prošloj godini bila je i koprivnička Podravka, u čijoj Upravi također nema straha jer su prihodi te kompanije uglavnom u eurima te se u planove ugrađuju sva saznanja o kretanju tečajeva.

"Tečajne nam razlike ne predstavljaju velik problem zbog prirodne zaštite od tečajnih razlika", kaže Dijana Jendrašinkin, izvršna direktorica Podravkinih korporativnih komunikacija.

Analitičarka Fima Fasa Andreja Bešenić misli da će kriza u koju je upalo svjetsko gospodarstvo rezultirati snažnim padom potrošnje. "Izvoz zema-

lja će nedvojbeno pasti iz tog razloga. Dakle, poslovanje kompanija će trpjeti, ali ne samo onih okrenutih izvozu.

Zato su tvrtke počele mijenjati planove, smanjujući investicije i bolje kontrolirajući troškove. Smanjena likvidnost kao posljedica krize predstavljat će najveći problem kompanijama sljedeće godine, a veća cijena kapitala povećat će probleme pri vraćanju kredita i uzimanju novih", kaže Bešenić.

"Snažnija devalvacija kojoj smo svjedočili sredinom listopada lagano je popustila krajem mjeseca, te su valute ponovno ojačale u odnosu na euro.

Slovačka kruna i mađarska forinta ponovno su lagano oslabili sredinom studenog, devalvirajući između 10 i 15 posto u odnosu na početak listopada. Panika koja je uhvatila tržište istočne Europe utišana je nakon pomoći koju je

MMF odobrio Mađarskoj i Ukrajini. Međutim, zbog neuravnoteženih bilanca plaćanja i državnih budžeta tih zemalja postoji rizik daljnje devalvacije", upozorava Bešenić.

Najveći dio izvoza na istok Europe lani su odradile kompanije čije je poslovanje usko vezano uz cijenu sirove nafte, u prvom redu Ina i Dioki, kao i Petrokemija. Najveći domaći izvoznik bila je Pliva, dok ni Jadran Galenski laboratorij nije puno zaostajao.

Istok žarište krize?

U prvih su se deset izvoznika našli i izvoznici hrane, Podravka i Kandit Premijer, kao i Boxmark, ali i Croatia Airlines koja velik dio prihoda ostvaruje s tih tržišta.

Zbog snažnog pada vrijednosti valuta poput poljskog zlota ili ruskog rublja, mogle bi nastradati i već ionako posrnule zapadnoeuropske banke, poput

austrijskih, čija izloženost rastućim tržištima iznosi 85 posto austrijskog BDP-a, sa snažnom koncentracijom u Ukrajini, Mađarskoj, Srbiji i Bjelorusiji. Rastuća tržišta istočne Europe zapadnom su dijelu kontinenta dužna 1,6 bilijuna dolara, eura i franaka, a

slabljenje domaćih valuta već je izazvalo pomutnju na kreditnom tržištu. Tako su se pojedini "hrabri" vlasnici kuća u Letoniji i Mađarskoj ovog ljeta odlučili uzeti hipotekarne kredite vezane uz japanski jen.

Nikola Sućec
nikola.sucec@business.hr

POPIS PROBLEMATIČNIH

Novi padovi očekuju zlot, lej, forintu i češku krunu

Nakon razočaravajuće sjednice skupine G20, u ponedjeljak je poljski zlot oslabio u odnosu na euro 2,5 posto te je za jedan euro u ponedjeljak bilo potrebno izdvojiti 3,784 zlota. Do kraja godine očekuje se pad zlota do omjera 3,6 za jedan euro, a ta se valuta već sad smatra jednim od najvećim regionalnih gubitnika. Od ostalih padova u ponedjeljak vrijedi spomenuti i dvopostotni

pad rumunjskog leja i 0,33-postotno klizanje mađarske forinte, koje je uslijedilo nakon S&P-ova rezanja kreditnog rejtinga te zemlje. Po srednjem tečaju mađarske centralne banke, u ponedjeljak je za jedan euro bilo potrebno izdvojiti 268,55 forinti. Češka je kruna u ponedjeljak pala 0,4 posto u odnosu na euro, dok je slovačka kruna istovremeno ojačala 0,2 posto.